

“De tuin van alle Gentenaars” Beleidsnota openbaar groen 2020-2025

23 november 2020

Astrid De Bruycker
Schepen van Openbaar Groen
Stad Gent

Colofon

Stad Gent

Groendienst | Departement Stedelijke Ontwikkeling

Publicatiedatum

23 november 2020

Contact

Astrid De Bruycker, schepen van Openbaar Groen

schepen.debruycker@stad.gent

Tel. 09 323 66 00

Postadres

Stad Gent - Groendienst

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Woodrow Wilsonplein 1, 9000 Gent

Tel. 09 323 66 00

Foto's

Eli Vandecasteele

Koen Lepla

Bart Vermandere

Inhoud

Voorwoord	5
<u>1.</u> De afgelegde weg	6
<u>2.</u> Groen waarvan we samen werk maken en genieten	8
Actie 1 Gentenaars informeren zodat ze kunnen deelnemen en genieten	9
Actie 2 Samen de handen uit de mouwen steken en ruimte geven aan ideeën	9
Actie 3 Samenwerken met partners	10
<u>3.</u> Grote en kleine parken in het bereik van elke Gentenaar	12
Actie 4. Inzetten op groen op kleine schaal	13
Actie 5. Inrichten en herinrichten van woongroen	13
Actie 6. Inrichten en herinrichten van wijkparken	15
Actie 7. Inrichten van de groenpolen als grote parkgebieden	16
Actie 7.1. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Gentbrugse Meersen	17
Actie 7.2. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Parkbos	17
Actie 7.3. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Vinderhoutse Bossen	17
Actie 7.4. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Oud-Vliegveld	18
Actie 7.5. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Bourgoyen - Malem - Blaarmeersen - Snepmeersen	18
Actie 8. Aanleggen van speelterreinen	18
Actie 9. Integraal toegankelijk maken van parken, speelterreinen en natuur	19
Actie 10. Vergroenen van scholen: een win-win	20
Actie 11. Openstellen van private groenzones	21
<u>4.</u> Meer natuur en bos	22
Actie 12. Realisatie van het thematisch RUP Groen	23
Actie 13. Gentse boscompensatieregeling verder toepassen en actualiseren	24
Actie 14. Inrichten van de groenpolen als grote natuur- en bosgebieden	24
Actie 14.1. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Gentbrugse Meersen	24
Actie 14.2. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Parkbos	25
Actie 14.3. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Vinderhoutse Bossen	25
Actie 14.4. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Oud Vliegveld	26

Actie 14.5. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Bourgoyen - Malem - Blaarmeersen - Sneppemeersen	26
Actie 15. Realiseren van Koppelingsgebieden in de kanaalzone	26
Actie 16. Realiseren van natuurcompensatie in de Moervaartvallei	27
<u>5.</u> Meer groen voor een klimaatrobust Gent	28
Actie 17. Realiseren van de groenklimaatassen	29
Actie 18. Opmaak van ontwerprichtlijnen voor ontharding en vergroening	29
Actie 19. Kwalitatief vergroenen van het straatbeeld	30
Actie 20. Duurzame groene gevels	31
Actie 21. Realiseren van groene oevers en eilanden	31
Actie 22. Bodem en ecohydrologie als harde randvoorwaarden bij projectontwikkeling	32
<u>6.</u> Kwaliteitsvol beheer	33
Actie 23. Monitoren van de oppervlakte en kwaliteit van de natuur	34
Actie 24. Acties voor fauna en flora en Gentenaars laten kennismaken met de soorten in de stad	34
Actie 25. Faciliteren van huisvesting voor wilde dieren	35
Actie 26. Reduceren van dierlijke verkeersslachtoffers door de aanpak van probleemlocaties	36
Actie 27. Aandacht voor bomen, ons groene ‘erfgoed’	36
Actie 28. Beheren met een langetermijnvisie: opmaak van beheerplannen	36
Actie 29: Inzetten op netheid	37
Actie 30. Optimaliseren van het beheer via een digitaal beheersysteem	37
Bijlagen	38
Overzichtskaart 1 bij actie 5. Inrichten en herinrichten van woongroen	39
Overzichtskaart 2 bij actie 6. Inrichten en herinrichten van wijkparken	41
Overzichtskaart 3 bij acties 7 en 14. Inrichten van de groenpolen	43

Voorwoord

Steeds meer mensen willen in Gent wonen. Dat betekent dat we als Stad vooruitziend moeten zijn en ervoor moeten zorgen dat Gent voor iedereen leefbaar, aangenaam en aantrekkelijk is, nu en in de toekomst.

Meer openbaar groen en meer natuur spelen daar een belangrijke rol in. Met meer groen en natuur in de stad zorgen we voor een gezonde, kwaliteitsvolle leefomgeving voor alle Gentenaars. Meer groen en natuur maken onze stad ook klaar voor de toekomst. We bevorderen zo de biodiversiteit, beschermen ons klimaat en zorgen voor een betere luchtkwaliteit. Maar bovenal maken meer openbaar groen en natuur mensen gelukkiger. In een groene buurt kunnen kinderen uitwaaien en ravotten, ouderen een frisse neus halen en kan iedereen op adem komen. Openbaar groen is de tuin van alle Gentenaars, goed voor ons welzijn en onze sociale contacten. Het is dan ook een zeer bewuste keuze om resoluut te kiezen voor méér openbaar groen, méér parken, méér natuur en méér bos en om hier meer dan 50 miljoen in te investeren.

We doen dat meer dan ooit *samen* met de Gentenaars, in co-creatie. Veel inwoners, verenigingen en instellingen willen graag meewerken aan meer groen en natuur in onze stad. We luisteren heel graag naar wat ze te zeggen hebben en betrekken hen waar het kan bij ons beleid, onze ontwerpen en ons beheer.

Een speelterreintje om de hoek, een wijkpark van minstens een hectare op maximaal 400 meter van huis en een groenpool of groot park- en natuurgebied op maximaal 5 kilometer afstand, dat willen we elke Gentenaar bieden. Dit kadert binnen de zogenaamde groennorm die we stap voor stap willen realiseren. We investeren hierbij in de eerste plaats in dichtbevolkte wijken waar nu nog maar weinig toegankelijk groen is. Er staan 30 nieuwe speeltuinen, 14 nieuwe en 18 vernieuwde wijkparken op de planning. Daarnaast maken we een plan om meer private groenzones (zoals bijvoorbeeld groene speelplaatsen van scholen) open te stellen voor de buurt. Het aanwezige potentieel van het bestaande groen in de stad willen we ook beter benutten door fors in te zetten op een betere toegankelijkheid en belevingswaarde voor elke Gentenaar. Kleine kinderen, jongeren, ouderen, personen met een beperking, ...: iedereen moet van ons openbaar groen kunnen genieten.

In deze beleidsnota vind je 30 acties die we in deze legislatuur willen realiseren. Het zijn acties die kaderen binnen 5 doelstellingen:

- > Groen waar we samen werk van maken en genieten
- > Grote en kleine parken in het bereik van elke Gentenaar
- > Meer natuur en bos
- > Meer groen voor een klimaatrobuust Gent
- > Kwaliteitsvol beheer

Samen vormen ze het kader waarbinnen we hard werken aan een aangename stad, waar alle Gentenaars beter van worden!

Astrid De Bruycker

Schepen van Gelijke Kansen, Welzijn, Participatie, Buurtwerk en Openbaar Groen

1. De afgelegde weg

In de beleidsnota Openbaar Groen 2020-2025 beschrijven we hoe we in Gent tegen 2024 voor meer parken, bos en natuur zullen zorgen en hoe we de stad klimaatrobuust maken. We willen dat realiseren samen met alle Gentenaars. Logisch dus dat Gentenaars, verenigingen, adviesraden, ... ook hun ideeën voor en feedback op de beleidsnota Openbaar Groen 2020-2025 konden geven.

De stappen van het overleg:

1) **Gesprek met Natuurpunt en het Gents Milieufrent**

Natuurpunt en het Gents Milieufrent zijn belangrijke partners van de Groendienst in de realisatie van de groenstructuur en vertegenwoordigen veel Gentenaars met een engagement voor groen en natuur in de stad. Om die reden stuurden we ze in juli 2019 onze eerste voorstellen voor de beleidsnota Openbaar Groen door, die we vervolgens samen bespraken.

2) **Inspiratie uit signalenbundels en memoranda**

We namen de nota 'leeftijdsvriendelijk inrichten van het openbaar domein' van de Dienst Regie en Regio van het Departement Ouderenzorg door. Daarnaast maakte de stedelijke Seniorenraad in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen een memorandum op met voorstellen voor het **ouderenbeleid van de Stad Gent voor de periode 2019-2024**. Hun voorstellen over de inrichting van de publieke ruimte, mobiliteit, sport en vrije tijd, maatschappelijke participatie en informatie en communicatie gaven relevante input voor het groenbeleid en/of de inrichting van het openbaar groen.

We screenden de nota 'Beleidsparticipatie voor mensen in armoede', die de Regie Armoedebeleid van het OCMW Gent met diverse partners opstelde. Ten slotte leverde ook de nota 'Ieders stem telt 2012 – 2018' interessante aandachtspunten voor de Groendienst.

3) **Voorstellen ontwerp beleidsnota aan de minaraad**

Op 10 december 2019 bespraken we op informele basis een draftversie van de beleidsnota Openbaar Groen met de Stedelijke Raad voor Milieu en Natuur (Minaraad). Op 21 september 2020 ontvingen we een formeel advies, dat werd gemaakt na vaststelling van het eerste ontwerp van de beleidsnota op het college.

4) **Voorleggen krachtlijnen beleidsnota aan andere stedelijke adviesraden**

Ook de leden van de Jeugdraad, de Seniorenraad en de Stedelijke adviesraad voor personen met een handicap nodigden we uit om mee na te denken over het openbaar groen. Daarvoor bezorgden we hen respectievelijk '10 krachtlijnen voor een speelse, plezierige en groene stad', '10 krachtlijnen voor een toegankelijk en leeftijdsvriendelijk openbaar groen' en '10 Krachtlijnen voor een toegankelijk openbaar groen'. Telkens zoomden we in op de ambities die we voor elk van de doelgroepen in deze bestuursperiode willen waarmaken. De reacties en adviezen die we daarop ontvingen, verwerkten we in de beleidsnota.

Op 10 oktober 2020 ontvingen we ook een formeel advies van de Seniorenraad op het ontwerp van de beleidsnota.

5) **Bevraging burgers**

De Groendienst werkt in heel wat projecten samen met buurtbewoners, wijkcomités, jeugdverenigingen en andere organisaties. Zo maken we parken, buurtgroen en speelterreinen voor en samen met de Gentenaars. Meer en meer willen we ruimte geven aan ideeën die van de Gentenaars zelf komen. Daar willen we ook rekening mee houden in de beleidsnota Openbaar Groen. Om die reden mailden we diverse contactpersonen van bewonersgroepen. We polsten naar hun meningen en ideeën over het creëren van draagvlak, over buurtbeheer en over het samenwerken aan meer groen.

6) **Rondetafel met eigenaars van (semi-)private groenzones**

We willen elke Gentenaar een wijkpark geven op wandelafstand van zijn woning. Dat is een grote uitdaging in onze dichtbevolkte stad. Stad Gent wil daarom ook investeren in het toegankelijk maken van (semi-)private groenzones. Op 29 januari 2020 gingen we in gesprek met onderwijskoepels, zorginstellingen, ... en andere (semi-)private eigenaars van grotere groenzones. We polsten naar mogelijke engagementen. We luisterden naar hun voorwaarden en bezorgdheden voor het openstellen van hun groengebieden.

7) **Debatcafé**

We stelden de ontwerptekst van de beleidsnota Openbaar Groen ten slotte publiek voor op twee debatcafés op 1 oktober 2020. Het was een uitgelezen moment om met de Gentenaar van gedachten te wisselen over de voorgestelde keuzes.

Doorheen de nota hebben we input van burgers, verenigingen en adviesraden zichtbaar gemaakt.

2. Groen waarvan we samen werk maken en genieten

Het openbaar groen is de tuin van alle Gentenaars. We willen samen met de Gentenaars de (groene) stad maken en ook via openbaar groen inzetten op aangenaam samenleven. We willen hiervoor het aanwezige potentieel van het groen in onze stad beter benutten. En meer inzetten op toegankelijkheid, belevingswaarde en samenwerking met de eerste gebruikers van ons openbaar groen, de Gentenaars.

Openbaar groen is publiek domein en is van iedereen. Daarom dromen en tekenen we nieuwe plannen uit met buurtbewoners, wijkcomités, jeugdverenigingen en andere (toekomstige) gebruikers. Zo maken we parken en speelterreinen voor en samen met de Gentenaars. Hoe beter geïnformeerd, hoe makkelijker het is om deel te nemen. Daarom verbeteren we onze (werf)communicatie en zetten we in op toegankelijke en heldere informatie over wat er in onze parken leeft of te beleven is.

Wie wil, kan de handen uit de mouwen steken en meehelpen in het beheer. Meer en meer willen we ruimte geven aan ideeën die van de Gentenaar zelf komen. We hebben hierbij bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

We streven ernaar om elke Gentenaar optimaal toegang te geven tot groen en speelterreinen. We willen ook meer natuur en bos. Dat kunnen we niet alleen realiseren. We gaan daarom bondgenootschappen aan met organisaties als Natuurpunt, bedrijven, scholen en andere overheden, die mee groen- en natuurgebieden aankopen en inrichten of hun eigen terreinen recreatief toegankelijk maken.

Natuur trekt zich niets aan van grenzen. Planten en dieren kruipen over het muurtje en door de draad. Gelukkig maar. Ook het koelen van de stad gebeurt niet alleen op openbaar domein. We tonen daarom onze goede praktijken en maken mensen warm om in hun tuin, school of bedrijfsterrein stenen uit te breken, bomen aan te planten en mee te zorgen voor een rijke natuur met vogels, insecten, vleermuizen, aangename schaduw en toffe speelplekken.

© Eli Vandecasteele

Actie 1 Gentenaars informeren zodat ze kunnen deelnemen en genieten

Er staan heel wat projecten in de steigers. Die doorlopen een traject van ontwerp, over aanleg naar opening. We verbeteren onze **(werf)communicatie**, zodat iedereen goed geïnformeerd kan meedenken en op de hoogte blijft van wat in de buurt op stapel staat. Dat doen we onder andere via een nieuwe pagina ‘groenprojecten in je buurt’ op de website van de Stad Gent.

Een parkbezoek start vaak al met de voorbereiding thuis. We bouwen daarom een **digitale parkenkaart** uit en vertellen over wat er in de parken leeft en te beleven is. We plaatsen (nieuwe) **onthaalborden** in de parken en groenpolen. Onze communicatie in en over de parken is eenvoudig en toegankelijk, op papier en digitaal zodat de Gentenaar er letterlijk en figuurlijk makkelijk zijn weg in vindt. We communiceren kindvriendelijk.

Voldoende en doelgroepgerichte communicatie in een eenvoudige taal, zowel op papier als digitaal is een aandachtspunt van de Stedelijke Seniorenraad. Ook op vraag van de Miniraad zullen we dit met veel ambitie aanpakken.

We willen het draagvlak voor natuur en groen versterken en gaan voor enthousiaste Gentenaars die zorg willen dragen voor onze stad, voor onze parken en al wat die te bieden hebben.

Actie 2 Samen de handen uit de mouwen steken en ruimte geven aan ideeën

We geven Gentenaars de ruimte om plezierige of betekenisvolle dingen te doen in het openbaar groen en er nog meer hun stukje groen van te maken. Mensen die enthousiast de handen uit de mouwen steken, maken er ook burens, vrienden of collega's voor warm. We werken een kader uit voor buurtbeheer. Initiatieven van bewoners ondersteunen we met subsidies van 'Samen aan Zet' of de nieuwe wijkbudgetten.

Op vraag van Natuurpunt nemen we ook natuurbeheer door burgers mee in het uit te werken kader voor buurtbeheer.

We planten bossen aan met scholen, jeugdverenigingen en al wie wil meeplanten. Elk jaar planten we ook een geboortebos aan met de ouders van kersverse Gentenaartjes.

We stimuleren Gentenaars om een geveltuintje aan te leggen. In smalle straten kunnen 2 overburen er een groenslinger van laten maken.

Wie groene vingers heeft, kan – alleen of met de burens – een straattuintje in buurtbeheer nemen. Dat is een plantvak van maximaal 12 m² groot, waarvoor bewoners zonder rompslomp het beheer kunnen overnemen van de Stad. Ook grotere groenzones geven we uit handen aan buurtbewoners of -verenigingen. Daarvoor maken we op een overeenkomst op, waarin we de wederzijdse engagementen en verwachtingen vastleggen.

We breiden de volkstuinten van Slotenkouter uit. Daarnaast spelen we zoveel mogelijk in op vragen naar moestuinieren in de openbare ruimte. Verder planten we in onze parken ook fruitbomen, besenstruiken en eetbare kruiden aan en stellen we samen met Velt plukplekken open voor het publiek. Zo benutten we ook het openbaar groen om onze duurzame voedselstrategie ‘Gent en Garde’ te realiseren, zoals ook aangegeven in de beleidsnota van schepenv Heyse. In al wat we doen, hebben we bijzondere aandacht voor de participatie van kwetsbare groepen.

De nota ‘Beleidsparticipatie van mensen in armoede’ pleit voor het aanknopen van duurzame contacten met kansengroepen. We nemen de concrete tips mee in onze werking.

De Seniorenraad vraagt om omgevingen te creëren die ouderen aanzetten tot een zinvolle vrijetijdsbesteding. En om ervoor te zorgen dat ook ouderen hun rol als burger kunnen (blijven) spelen. We nemen die aanbevelingen mee.

We geven ruimte aan tijdelijke experimenten van buurtbeheer. We experimenteren ook zelf met vernieuwende ideeën en rollen wat goed werkt breder uit.

Actie 3 Samenwerken met partners

Een belangrijke partner in aankoop, inrichting en beheer van natuurgebieden is Natuurpunt. Zo worden afspraken gemaakt over wie waar gronden verwerft en kan Natuurpunt aanspraak maken op subsidies voor aankopen op Gents grondgebied. Jaarlijks trekken we een budget uit van 140.000 euro voor aankopen door erkende natuurverenigingen als Natuurpunt. Dit is een verdubbeling van het budget ten opzichte van de vorige legislatuur.

Verder zetelen we in gezamenlijke of in elkaars beheercommissies voor de natuurgebieden. De Stad ondersteunt ook het Levende Leie-project van Natuurpunt, dat gemeentegrensoverschrijdend een aaneengesloten oorspronkelijk landschap langs de Leie wil herstellen. We ondersteunen dit onder andere door bestemmingswijzigingen in het RUP Groen (Ruimtelijk Uitvoeringsplan) op te nemen en door subsidies voor aankopen te voorzien (zie acties 11 en 14).

We werken vaak en veel samen met de Vlaamse en provinciale overheden aan de realisatie van onze 5 groenpolen (zie acties 7 en 14).

In de zoektocht naar ruimte voor nieuwe wijkparken gaan we partnerschappen aan met scholen, bedrijven en andere eigenaars van groenzones (zie actie 11). We komen tegemoet in de (her)aanleg en het beheer van de groenzone en sluiten een overeenkomst af voor het toegankelijk maken van het terrein.

Om in buurten met een hoge nood aan groen nog meer geveltuinen te realiseren, onderzoeken we een samenwerking met de geveltuintbrigade van het Gents Milieufrent (GMF). Ook met landbouworganisaties onderzoeken we samenwerkingsmogelijkheden, onder andere in het kader van de ondersteuning voor biodiversiteit.

Last but not least werken we uiteraard goed samen met alle collega’s schepenen, stadsdiensten en stedelijke ‘satellieten’ die raakvlakken hebben met het brede beleidsdomein Openbaar Groen: we noemen onder andere de Dienst Wegen Bruggen en Waterwegen, de dienst Beleidsparticipatie, de Jeugddienst – een belangrijke partner rond speelinfrastructuur en om inspraaktrajecten mee voor te bereiden en te begeleiden, de toegankelijkheidsambtenaar, de Dienst Preventie voor Veiligheid, de

Dienst Ontmoeten en Verbinden, de Dienst Milieu en Klimaat, de Dienst Stedelijke Vernieuwing, de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, Dienst Vastgoed, OCMW Gent, Sogent, de Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie, ...

3. Grote en kleine parken in het bereik van elke Gentenaar

Een speelterreintje om de hoek, een wijkpark op maximaal 400 meter van huis en een groenpool of groot park- en natuurgebied op maximaal 5 km afstand. Dat willen we elke Gentenaar bieden. Dit kadert binnen de zogenaamde 'groennorm' die we stap voor stap willen realiseren. Want openbaar groen is belangrijk in een stad. Bewoners kunnen er sporten en spelen, een praatje maken met de buren, met de hond wandelen of op een bank van de zon genieten. Het zijn vaak luwteplekken, waar inwoners tot rust kunnen komen en even kunnen ontsnappen aan de drukte van de stad. Parken maken het plezierig en gezond wonen in de stad.

Om dit voor iedereen waar te maken, leggen we nieuwe speelterreinen, wijkparken en groenpolen aan en breiden we bestaande parken uit. In buurten met weinig ruimte voor nieuw groen, gaan we met scholen en eigenaars in overleg om speelplaatsen en private groenzones open te stellen als park. Prioritair zetten we in op dichtbebouwde wijken.

Of je nu klein of groot bent, jong of oud, sportief of minder goed te been, iedereen mag aan zijn trekken komen in de Gentse parken. Daarom krijgen ze een gevarieerde inrichting. Op het moment dat we de plannen maken, kunnen buurtbewoners, wijkcomités, jeugdverenigingen, seniorenverenigingen, adviesraden en andere organisaties hun ideeën geven. Zo worden het parken voor en door de Gentenaars.

De beleefwaarde van openbaar groen is erg belangrijk, maar ook de leefkwaliteit van buurtbewoners is dat. Met alle betrokken diensten maken we werk van een afwegingskader dat rekening houdt met de impact van evenementen in parken.

In de drukte van de stad zijn ook sommige begraafplaatsen welgekomen stilteplekken. De beleidsnota Burgerzaken en Begraafplaatsen van schepenen Van Hecke beschrijft hoe de begraafplaatsen vanuit een integrale visie ook kunnen fungeren als groene rustpunten in de stad en een natuurfunctie kunnen opnemen, met respect voor het herdenken van overledenen.

Actie 4. Inzetten op groen op kleine schaal

Onder het motto ‘Wie het kleine niet eert, ...’ starten we met een inzet op groen op de kleinste schaal. We stimuleren zoals gezegd de aanleg van geveltuinen en streven daarbij naar 1 geveltuin per dag of dus 365 geveltuinen per jaar. Vanuit de bevoegdheid Openbaar Groen ondersteunen we dit in prioritaire wijken waar nu geen of nauwelijks groen aanwezig is. Samen met schepen Watteeuw bekijken we de aanpassing van het geveltuinreglement in functie van bredere geveltuinen, in zoverre ze de doorgang niet belemmeren en geen hypotheek leggen op toekomstige publieke groeninrichting. Voor smalle straten promoten we groenslingers. Ook via kleine straattuinen en straatbomen creëren we groene straten. We geven hierbij prioriteit aan straten waar er nu geen of weinig groen is.

Samen met schepen Watteeuw onderzoeken we de mogelijkheden om het straatbeeld maximaal te vergroenen. Extra bomen en groen langs straten en op pleinen zijn daarbij ook erg belangrijk voor verkoeling, klimaatadaptatie en biodiversiteit in de stad. We geven hierbij ook ruimte aan experimenten op vlak van beheer. We kijken bijvoorbeeld uit naar de ‘tuinstraten’ in de omgeving van de Hertstraat als experiment. Waar geen integrale heraanleg is voorzien, geven we waar mogelijk kans aan burgers om het straatbeeld (mee) te vergroenen.

Eveneens gaan we actief ingrijpen in het bestaande openbaar domein, ook als er geen integrale heraanleg gepland staat. Een onthardingsaannemer, onder de bevoegdheid van schepen Watteeuw, coördineert de onthardingsambitie van de Stad en werkt vanuit een gedragen kader. Dit betekent ook dat onder zijn/haar impuls meer groenperken en boomvakken worden aangelegd in parkeerstroken, voetpaden en in rijwegen waar het kan. We laten bij de heraanleg van straten en pleinen geen kans voorbijgaan om bomen aan te planten waar mogelijk.

We hebben de ambitie om elke Gentenaar vanaf zijn voordeur zicht te geven op minstens 1 boom.

Actie 5. Inrichten en herinrichten van woongroen

Kleine parkjes en ontmoetingspleintjes dicht bij huis noemen we woongroen. Elke Gentenaar zou op maximaal 150 meter van zijn huis van zo’n stukje groen moeten kunnen genieten.

In het woongroen maken bewoners hun dagelijkse wandeling en komen ze hun burens tegen. Kinderen en tieners spreken er af met hun vrienden. Hoewel deze parkjes klein zijn, hebben ze een belangrijke sociale functie. Dat is niet alleen zo in de dichtbebouwde binnenstad, maar ook in buurten met meer private tuinen. We zetten er dus in heel Gent op in, maar prioritair in dichtbebouwde wijken. Want iederéén heeft recht op openbaar groen dicht bij huis.

De inrichting van woongroenzones kan heel divers zijn en wordt sterk gestuurd door de noden in de buurt. Waar veel jonge kinderen wonen, komt er bijvoorbeeld speelinfrastructuur. Elders zetten we eerder in op jongeren of op rust en ontmoeten. De inrichting komt tot stand in nauw overleg met de buurt. We houden hierbij steeds rekening met ruimtelijke principes die wonen en de omgeving zo kindvriendelijk mogelijk maken. We werken hiervoor samen met schepen Decruynaere, bevoegd voor het jeugdbeleid en de Jeugddienst. Daarnaast houden we ook rekening met de impact van de inrichting op overlast en sociale veiligheid. Hiervoor werken we samen met burgemeester De Clercq, bevoegd voor veiligheidsbeleid en de Dienst Preventie en Veiligheid.

Veel woongroen komt er bij in nieuwe verkavelingen. Een projectontwikkelaar is immers verplicht om voldoende openbaar groen aan te leggen. De Stad volgt de plannen en aanleg nauw op en neemt na enkele jaren het beheer over. Maar daarnaast leggen we als Stad ook zelf woongroen aan, bijvoorbeeld in stadsvernieuwingsprojecten. Waar nodig krijgen woongroenzones een heraanleg. Zo

vergroten we hun gebruiks- en belevingswaarde en ‘bespeelbaarheid’. Of we breken overtollige verharding uit.

Tijdens deze legislatuur richten we minstens 10 hectare woongroen (opnieuw) in.

Tot de grote projecten behoren:

- > aanleg van Maria Goretti
- > heraanleg en uitbreiding van El Paso (binnen stadsvernieuwingsproject Bruggen naar Rabot)
- > heraanleg van het park in de Wasstraat (binnen En Route)
- > heraanleg van het Tolhuispark
- > aanleg van het Reigerspark
- > heraanleg van de Begijnhofdries
- > heraanleg en uitbreiding van het Maaseiklein
- > heraanleg en uitbreiding van het Vogelenzangpark – Villa Voortman

De uitbreidingen van het Maaseiklein en het Vogelenzangpark zijn tegelijkertijd grote vergroeningsprojecten (zie actie 19).

Daarnaast staan op de planning:

- > Appelbrugparkje
- > Banierpark
- > Zuiderpoortpark
- > Cotton Island
- > Duifhuispark
- > Geldmunt
- > Groenzone hoogbouw Neermeerskaai – Nekkersberglaan
- > Koningin Astridpark
- > Makelaarspark
- > Malem-Landingsplein
- > Nieuw Gent woongroen aan de Kikvorsstraat
- > Omgeving Rabottorens
- > Rietedries
- > Schansakker
- > Stoppelstraat
- > Van Crombrughepark
- > Venneboswijk
- > Zachte-as Goedendagstraat

Bij opportuniteiten of bewonersvragen en -initiatieven kunnen we bijkomende of andere woongroenzones (her)inrichten. Overzichtskaart 1 in bijlage situeert de genoemde woongroenzones op een kaart.

Actie 6. Inrichten en herinrichten van wijkparken

In het groenstructuurplan en in Ruimte voor Gent engageerde het stadsbestuur zich om elke Gentenaar minstens 10 m² wijkpark op maximaal 400 meter van huis aan te bieden. Een wijkpark is een park van minstens 1 hectare groot. Door zijn omvang en inrichting heeft het een brede waaier aan functies en is het aantrekkelijk voor veel verschillende gebruikers.

Om dit doel te bereiken, leggen we nieuwe parken aan, breiden we andere parken uit of geven we ze een (grondige) herinrichting zodat ze meer of beter als wijkpark functioneren.

Elke (her)inrichting start met een uitgebreid onderzoek volgens de richtlijnen van het Harmonisch Park- en Groenbeheer. Inspraak en participatie van buurtbewoners en -organisaties zijn hierbij een must.

In deze legislatuur wordt werk gemaakt van 14 nieuwe wijkparken en 18 wijkparken worden heringericht (al dan niet na uitbreiding).

Aanleg van nieuwe wijkparken

door nieuwe aanleg

- > Bloemekenspark deel 2 - *werknaam* (stadsvernieuwingsproject Het Getouw) (1,9 ha)
- > Bloemekenspark deel 3 - *werknaam* (stadsvernieuwingsproject Het Getouw) (4,5 ha)
- > Vijfweegsepark (14,3 ha)
- > Kapitein Zeppospark (stadsvernieuwingsproject Oude Dokken) (2,8 ha)
- > Wijkpark Handelsdok-Oost (stadsvernieuwingsproject Oude Dokken) (1,3 ha)
- > Driemasterpark (1 ha)
- > Papiermolenpark (3 ha)

Gerealiseerd door derden:

- > Park Halfweg (inrichting groenpool Bourgoyen – Halfweg – Blaarmeersen – Snepmeersen – zie actie 7.5) (12,7 ha)
- > Tondelierpark (1,8 ha)
- > Koppelingsgebied Doornzele - Kanaalzijde - deel 1
- > Koppelingsgebied Doornzele Noord - deel 2
- > Koppelingsgebied Rieme-Oost

door uitbreiding en opwaardering van woongroen naar wijkpark

- > Cirkelspark (0,4 ha + 2,6 ha)
- > Wolterspark (stadsvernieuwingsproject En Route) (0,7 ha + 0,4 ha)

Uitbreiding en/of herinrichting van wijkparken

- > Park De Vijvers (stadsvernieuwingsproject Ledeberg Leeft) (4,6 ha + 1,1 ha)
- > Baudelohof (1,3 ha + 0,6 ha)
- > Centraal wijkpark Nieuw Gent (stadsvernieuwingsproject Nieuw Gent Vernieuwt) (3,5 ha + 0,6 ha)
- > Zonnebloempark (1,0 ha + 0,7 ha)
- > Uitbreiding Ter Durmenpark (+ 5,4 ha)
- > Paul de Smet de Naeyerpark (+ 0,2 ha – zie actie 19)

Gerealiseerd door derden:

- > Uitbreiding Bijgaardepark (+ 0,25 ha)
- > Uitbreiding Rabotpark (stadsvernieuwingsproject Bruggen naar Rabot) (+ 1,1 ha)

Opwaardering door herinrichting wijkparken

- > Adolf Papeleupark (stadsvernieuwingsproject Ledeberg leeft)
- > Citadelpark – Circuit walk fase 1 (herwaardering Citadelpark)
- > Maaltebruggepark (inrichting groenpool Parkbos – zie actie 7.2)
- > Landgoed De Campagne (inrichting groenpool Vinderhoutse Bossen – zie actie 7.3)
- > Sleutelbloempark

Vernieuwen paden en/of opfrissing van parkinfrastructuur en groen

- > Muinkpark
- > Domein Vyncke-Bovyn
- > Koning Albertpark
- > Vroonstalledries
- > La Sapinière

Ten slotte voorzien we budget voor de aankoop van het toekomstige Achterdokpark. De inrichting van dit wijkpark zal in de volgende legislatuur gebeuren. Overzichtskaart 2 in bijlage geeft aan waar de genoemde wijkparken gelegen zijn.

Regelmatig komt de vraag naar verlichting in de parken. Verlichting heeft echter niet alleen voordelen (betere zichtbaarheid), maar ook nadelen (geluids- en andere overlast door laat parkgebruik, lichtvervuiling, ...). We onderzoeken met de Stedelijke Lichtcel of dynamische verlichting op sommige plaatsen een oplossing kan bieden.

Actie 7. Inrichten van de groenpolen als grote parkgebieden

In een stad hebben we ook grote stadsparken nodig. Daarom werden in het groenstructuurplan en in Ruimte voor Gent 5 groenpolen ingetekend.

Elke groenpool moet minstens 100 hectare groot worden en per inwoner hebben we er minstens 100 m² van nodig. Zo worden het gebieden die de recreatiebehoefte op stedelijk niveau kunnen opvangen. Hier passen dus grote speel- en sportterreinen in. Het streefdoel is dat iedereen op maximaal 5 km van zijn woning in een groenpool terecht kan.

De groenpolen moeten ook volop ruimte bieden voor natuurontwikkeling en voor veel nieuw bos. Ze zijn met andere woorden de kapstukken van zowel de recreatieve groenstructuur, als van de natuur- en bosstructuur van Gent.

In deze actie gaan we in op de groenpolen als grote parkgebieden. In hoofdstuk 3, actie 14 beschrijven we hoe de groenpolen ook grote natuur- en bosgebieden worden. Overzichtskaart 3 in bijlage situeert de groenpolen.

Actie 7.1. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Gentsbrugse Meersen

In de Gentsbrugse Meersen ligt het zwaartepunt van de recreatie in de toegangszone. In het zuidelijke en noordelijke deel van de groenpool voeren natuur en bosontwikkeling de boventoon. Toch hebben ook deze delen avontuurlijke speelzones, sportinfrastructuur, wandel- en fietspaden, zitbanken, ...

We maken een beheerplan op voor de hele groenpool en een inrichtingsplan voor het noordelijke deel. Dat doet de Stad samen met Natuurpunt, die eigenaar is van een deel van gronden in het noordelijke deel. De opmaak wordt begeleid door een beheercommissie, waar naast de Stad Gent en Natuurpunt ook experts van de UGent en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) deel van uitmaken.

Scholen, jeugdverenigingen, buurtbewoners en andere parkgebruikers krijgen inspraak in de inrichting en het beheer van de groenpool.

Actie 7.2. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Parkbos

Het **Maaltebruggepark** wordt een van de portalen of toegangszones tot de groenpool Parkbos. Om dat waar te maken, geven we het park een grondige heraanleg: die startte eind 2019 met de heraanleg van de parking. In 2020-2021 vernieuwen we de padenstructuur en het speelterrein, herwaarderen we het groen en ontslibben we de vijver. Tegelijk maken we een beheerplan op volgens de richtlijnen van Onroerend Erfgoed.

In 2019-2020 planten we het **Zwijntjesbos** verder aan. Dit bos van maar liefst 17 hectare wordt een speelbos voor de kinderen en jeugdverenigingen van Zwijnaarde en een buffer tussen de bewoning van de Heerweg Zuid en de E17. Nieuwe trage wegen verbeteren de bereikbaarheid en de aansluiting met de rest van het Parkbos.

In een aantal deelprojecten zijn andere partners de trekker, maar neemt ook de Stad een rol op (zie actie 13.2).

Actie 7.3. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Vinderhoutse Bossen

We richten **De Campagne** in als een toegangszone waar je een bezoek aan de groenpool Vinderhoutse Bossen start. Om een heuse portaalfunctie waar te maken, geven we het park en de schoolhoeve een grondige heraanleg. De naastliggende weilanden laten we hier recreatief op aansluiten en we planten een speelbos aan. In 2019 wordt het ontwerp voor het gebied afgewerkt. In 2021 voeren we de (her)aanleg uit, met bijzondere aandacht voor integrale toegankelijkheid van het park en speelterrein.

De Vlaamse overheid ontwikkelt **Het Leeuwenhof** tot een tweede portaal.

In een groenpool moet je aangenaam en veilig kunnen **wandelen en fietsen**. Dat kan via de realisatie van een netwerk aan trage wegen.

Hoe we in de groenpool bos en natuur ontwikkelen, komt aan bod onder actie 14.3.

Actie 7.4. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Oud-Vliegveld

In 2020 start de opmaak van een ontwerp voor het hoofdportaal, gebaseerd op de landschapsvisie voor de hele groenpool Oud-Vliegveld. De eigenlijke inrichting start in 2021. Concreet betekent dit dat we in Gent de groenzone rond de visvijver in de Drieselstraat inrichten tot een aantrekkelijk park met een avontuurlijke en natuurlijke speelzone. Ook de gemeente Lochristi richt een deel in op haar grondgebied. In totaal zal tegen het einde van de legislatuur over het hele grondgebied van de groenpool 32 hectare recreatief toegankelijk zijn.

Actie 7.5. Realiseren van de parkfunctie van de groenpool Bourgoyen - Malem - Blaarmeersen - Sneppemeersen

Het Stedelijk Natuurreservaat Bourgoyen-Ossemeersen en het Sport- en Recreatiepark Blaarmeersen worden samen met Malem-Park Halfweg en de Sneppemeersen uitgebouwd tot een vijfde groenpool. Deze bijkomende groenpool maakt het mogelijk om alle Gentenaars op maximaal 5 km afstand van hun woning van een stedelijk groengebied te laten genieten.

Binnen de groenpool heeft elk deelgebied zijn eigen accenten. Hier gaan we in op de recreatieve functie. De natuur- en bosfunctie komen aan bod in actie 14.5.

Door de verdere uitbouw van de **groene recreatieve ring** (die over het Westerringspoor van Muide-Meulestede naar de Blaarmeersen loopt) zorgen we voor een comfortabele fiets- en wandelverbinding tussen de deelgebieden en met de kernstad. Het overbruggen van de barrières van de Dron-gensesteenweg en de Watersportbaan zijn daarbij belangrijke uitdagingen.

Door van de groenpool een samenhangend geheel te maken, willen we de recreatieve druk op de **Bourgoyen-Ossemeersen** verminderen. In dit natuurgebied blijven de recreatieve mogelijkheden beperkt tot zacht recreatief medegebruik. Samen met Natuurpunt werken we een vernieuwd concept uit voor inhoudelijke ontsluiting van het gebied. Dat houdt een vernieuwing in van de tentoonstelling van het Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen. Die zal niet alleen in het natuurcentrum, maar ook buiten te bezoeken zijn.

Begin 2019 openden we het nieuw aangelegde **Park Halfweg**.

We blijven de **Blaarmeersen** als een aantrekkelijk recreatiedomein uitbaten – waarvoor we ook verwijzen naar de beleidsnota Sport van schep en Bracke. De rijke bos- en natuurwaarden en de hoge waterkwaliteit van de vijver blijven daarbij belangrijke uitgangspunten. Tegen 2025 leggen we hier een groot inclusief speelterrein aan (zie actie 9).

Actie 8. Aanleggen van speelterreinen

In onze kindvriendelijke stad willen we alle Gentse kinderen en jongeren toegang geven tot een leuke speelplek dicht bij huis. Het zijn plekken om te spelen, te sporten en met vrienden af te spreken.

We zetten zowel in op klassieke speelterreinen als op avontuurlijke speelzones en speelbos. We leggen speelterreinen aan voor kinderen van verschillende leeftijden. Daarbij hanteren we een actieradius van 150 meter voor 0- tot 6-jarigen en 400 meter voor 6- tot 12-jarigen. We geven ook voldoende aandacht aan ontmoetingsplekken, ‘chillplekken’ en spannende, uitdagende speeltoestellen voor tieners. We onderzoeken in dialoog met de kinderdagverblijven hoe we de speelterreinen ook voor hen bruikbaar kunnen maken.

We gaan in op de vraag van de Jeugdraad en Jeugddienst om voldoende aandacht te besteden aan plekken voor tieners. De Groendienst werkt rond speelinfrastructuur en -weefsel nauw samen met de Jeugddienst.

Momenteel telt Gent een 150-tal speelterreinen. Elk speelterrein gaat ongeveer 15 jaar mee. We vernieuwen jaarlijks 8 à 10 bestaande speelterreinen. Daarnaast leggen we elk jaar 5 nieuwe speelterreinen aan in wijkparken en nieuw woongroen.

Voortaan voorzien we ook een budget waarmee we soepeler kunnen ingaan op vragen en suggesties van bewoners of burgerinitiatieven. Hiermee kunnen we – naast de geplande projecten – jaarlijks nog 3 tot 5 buurtspeelzones inrichten. De nieuwe speelinfrastructuur komt vooral in wijken waar geen (her)inrichting van wijkparken of woongroen gepland is.

We kiezen ervoor om ook volwassenen meer toegankelijke speel- en sportinfrastructuur te bieden, zoals aangehaald in het memorandum van de Stedelijke Seniorenraad.

Actie 9. Integraal toegankelijk maken van parken, speelterreinen en natuur

Kinderen en jongeren met een handicap staan nu nog te vaak buitenspel. Daar willen we wat aan doen. Concreet zorgen we op korte termijn voor minstens 1 toegankelijk speeltoestel op een goed toegankelijke ondergrond in 3 Gentse parken: in het Rabotpark, Groenevalleipark en Koningin Astridpark.

Daarnaast leggen we tegen 2025 in de Blaarmeersen een groter inclusief speelterrein aan. In het portaal De Campagne in de groenpool Vinderhoutse Bossen maken we het (speel)terrein en de natuurbeleving integraal toegankelijk.

Ook BUSO Sint-Gregorius legt gefaseerd een inclusief toegankelijk speelterrein aan. De Stad Gent financierde reeds het ontwerp en investeerde mee in de aanleg. In ruil daarvoor zal de groenzone buiten de schooluren ook openstaan voor kinderen uit de (ruime) buurt. We sluiten hiervoor een overeenkomst met de school.

Verder geven we bij het ontwerpen van alle toekomstige speelterreinen de nodige aandacht aan inclusief spelen. Onze speelterreinen moeten kinderen met en zonder handicap aanzetten om **samen** te spelen. Ze mogen hen **ook uitdagen om zelfstandig te spelen** en hun grenzen te verleggen.

In de groenpolen maken we ook avontuurlijk spelen en natuurbeleving integraal toegankelijk.

Niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen maken we onze parken en groenpolen nog beter toegankelijk. Het uitgangspunt om het openbaar groen, het parkmeubilair of de communicatie integraal toegankelijk vorm te geven, is **universal design**, vrij vertaald als ‘ontwerpen voor iedereen’. We maken nog meer werk van comfortabele paden, hindernisvrije routes, voldoende en toegankelijke zit- en picknickbanken, toegankelijke sportinfrastructuur en goed ontsloten en leesbare informatie over het aanbod. Zo geven we de parken en groenpolen ook een leeftijdsvriendelijke inrichting. Dit sluit aan bij de beleidsnota ‘Leeftijdsvriendelijke Stad’ van schepen Coddens. We werken hiervoor nauw samen met de toegankelijkheidsambtenaar, de betrokken diensten en ervaringsdeskundigen.

We onderzoeken op vraag van de Stedelijke Adviesraad voor Personen met een Handicap de mogelijkheid om aan de toegangen van de groenpolen een rolstoel ter beschikking te stellen.

We organiseren toegankelijke evenementen en besteden daarbij ook aandacht aan mensen die niet goed te been zijn.

Bij de inrichting van parken houden we rekening met de concrete voorstellen in het memorandum van de Stedelijke Seniorenraad en de nota ‘Leeftijdsvriendelijk inrichten van het openbaar domein’.

Actie 10. Vergroenen van scholen: een win-win

Scholen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse kinderopvang hebben heel wat buitenruimte waar kinderen een belangrijk deel van hun dag doorbrengen. Daar spelen en leren ze.

De Groendienst en de Jeugdendienst van Stad Gent zetten verder in op het vergroenen van scholen, kinderdagverblijven en buitenschoolse kinderopvang. Door hun buitenruimtes te vergroenen, kunnen we op meerdere terreinen winst boeken. In de eerste plaats krijgen kinderen en jongeren zo een **plezante en avontuurlijke speelplek**. Met plekken voor moestuinieren en veel dieren- en plantenlevens bieden de buitenruimtes ook extra leerkanalen en momenten van verwondering. In de tweede plaats dragen de groene speelruimtes ook bij aan een **gezonde omgeving en een klimaatneutrale stad**. Bomen en struiken bieden schaduw en koelte. Water kan in de bodem dringen.

In buurten met weinig openbaar groen kan het openstellen van schoolspeelplaatsen ook voor extra recreatie en ontmoetingsplekken zorgen (zie actie 11).

Het vergroenen van de schoolspeelplaatsen pakken we aan met ruime participatie van leerlingen, ouders, directies, leerkrachten, medewerkers van de kinderopvang en -dagverblijven en andere betrokkenen.

Zoals de Jeugdraad aangeeft, maken we ook werk van het vergroenen van de speelplaatsen van secundaire scholen.

Actie 11. Openstellen van private groenzones

In dichtbebouwde gebieden is het niet evident om ruimte te vinden voor een nieuw park. Door het openstellen van private groenzones, willen we toch voor meer recreatief groen zorgen. Daartoe gaan we in gesprek met private eigenaars als scholen (zie ook actie 10), hogescholen, de UGent, zorginstellingen, religieuze instellingen, bedrijven en andere.

Het openstellen van private groenzones is maatwerk. De uitkomst is afhankelijk van de doelstellingen, het huidige gebruik en de verwachtingen van de eigenaar. De Stad komt tegemoet in kosten die met het medegebruik van de private groenzones gepaard gaan. Zo kan ze instaan voor of bijdragen aan de (her)aanleg van de groenzone, de realisatie van speel- en parkinfrastructuur of het toegankelijk maken van het terrein. De wederzijdse verantwoordelijkheden voor het latere beheer leggen we in een beheerovereenkomst vast.

We streven naar het **jaarlijks openstellen van 2 nieuwe groenzones via medegebruik**. De groenzones zijn bij voorkeur meer dan 0,5 hectare groot. In de binnenstad zoeken we naar gebiedjes van minstens 0,2 hectare.

4. Meer natuur en bos

Belangrijke doelstellingen van het Gentse groenstructuurplan (2012) zijn:

- > de totale oppervlakte waardevolle natuur minstens op het peil van 1999 houden (2865 ha)
- > de kwaliteit van de natuur verhogen
- > waardevolle stukken natuur met elkaar verbinden

De bosoppervlakte willen we flink laten stijgen: van 880 hectare in 1999 naar 1260 hectare in 2030. Logisch dus dat we in de eerste plaats de bestaande natuur- en bosgebieden maximaal beschermen en behouden. Dat doen we onder andere door ze een geschikte juridische bestemming te geven met het RUP Groen.

We planten bos aan en richten natuurgebieden in. Dat doen we vooral in de groenpolen en de koppelingsgebieden. We doen het niet allemaal zelf. De Vlaamse overheid en Natuurpunt zijn belangrijke partners.

Niet alleen de grote oppervlaktes tellen. We hebben ook aandacht voor kleine bosjes, bijvoorbeeld op bermen, in verkavelingen en scholen. Die planten we vaak aan samen met Gentenaars en met schoolkinderen en hun omgeving.

Bos of natuur die toch verdwijnt, moet gecompenseerd worden. In Gent werkten we daar een eigen regeling voor uit.

Door het openbaar groen een natuurvriendelijk en pesticidenvrij beheer te geven, maken we ook van onze parken kleine natuurgebieden. Het effect van ons beheer volgen we op. Dit komt in hoofdstuk 5 aan bod.

In haar advies zegt de Seniorenraad dat veel ouderen bezorgd zijn over de toekomst van hun (achter)kleinkinderen. Ze moedigen de inspanningen voor een gezonde stad aan.

Actie 12. Realisatie van het thematisch RUP Groen

Onze stad heeft meer natuur, groen en water nodig. Niet alleen om Gent aangenamer te maken en ontmoeting en sociale cohesie te bevorderen, maar ook om de stad klimaatrobust te maken en de luchtkwaliteit te verbeteren.

Daarom werken we aan een thematisch Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) Groen. Hiermee willen we **257 hectare publieke groenzones, waardevolle natuur en bos een gepaste juridische bestemming en planjuridische bescherming geven**. Minstens even belangrijk is dat we **115 hectare nieuw te ontwikkelen groengebieden** aanduiden in het RUP Groen. Dat is nodig om onze doelstellingen voor meer natuur en bos waar te maken.

Het RUP Groen omvat in totaal 102 verschillende gebieden. Concreet wordt de gewenste **bos- en natuuroitbreiding** gerealiseerd in de Rosdambekvallei, Oude Bareel, Slotendries, Assels, Keuze-meersen, Leieoever, Sneppemeersen en Sint-Denijslaan.

Om de gewenste natuur- en bosuitbreiding te realiseren, koppelen we voor de gebieden Rosdambekvallei, Oude Bareel en Slotendries een onteigeningsplan aan het RUP. Dit onteigeningsplan is in voorbereiding en volgt de procedure van het RUP. We gaan pas over tot onteigening als verwerving in der minne of zelfrealisatie helemaal onmogelijk blijken te zijn.

De overige gebieden binnen het RUP Groen zullen we realiseren door bijvoorbeeld het instellen van een recht van voorkoop of in samenwerking met een erkende natuurvereniging zoals Natuurpunt.

Voor de landbouwers die actief zijn in de gebieden waar we bos en natuur willen realiseren, werken we een **flankerend beleid** uit op basis van de resultaten van het landbouweffectenrapport. We onderzoeken daarbij ook hoe landbouwpercelen die eigendom zijn van Groep Gent kunnen ingezet worden.

In 2023 voeren we een ecohydrologische studie uit voor de Rosdambekvallei. Voor alle verworven gebieden maken we een detailontwerp op. Waar nodig wordt de procedure voor een omgevingsvergunning opgestart. We voeren al voorbereidende werken uit, zoals afbraak van omheiningen of stellingen, en starten de ver- of bebossing. We hopen met het RUP Groen ongeveer 33 hectare nieuw bos te realiseren. De effectieve inrichting van de percelen zal pas gebeuren in de volgende legislatuur.

In haar advies wijst de Miniraad ook op het belang om nieuwe bos- en natuurgebieden (beperkt) toegankelijk te maken. De stedenbouwkundige voorschriften van het RUP Groen laten educatief en recreatief medegebruik toe.

Actie 13. Gentse boscompensatieregeling verder toepassen en actualiseren

In Gent spraken we met de Vlaamse overheid een eigen aanpak voor boscompensatie af. De financiële bijdrage die 75 % van de Vlaamse boscompensatieplicht bedraagt, wordt in deze regeling rechtstreeks gestort aan de Stad, die op haar beurt de effectieve aanplant op Gents grondgebied uitvoert. De Stad neemt een deel van de compensatieplicht op zich (25 %) en stelt gronden ter beschikking.

In de afgelopen jaren was deze boscompensatie in Gent moeilijk te realiseren omdat er geen te bebossen gronden beschikbaar waren. De herbestemming naar bos, door het RUP Groen, biedt daar opnieuw kansen voor.

We onderzoeken ook of er financieringsmogelijkheden zijn door bedrijven voor de bosrealisatie. Zo willen we bedrijven bijvoorbeeld de kans bieden om met hun medewerkers zelf bos aan te leggen. We nemen hier als Stad een voorbeeldrol op en stimuleren private partners om meer in te zetten op bebossen.

We onderzoeken de mogelijkheden voor een praktische regeling voor natuurcompensatie.

Actie 14. Inrichten van de groenpolen als grote natuur- en bosgebieden

In de groenpolen is er niet alleen volop ruimte voor natuurontwikkeling en voor veel nieuw bos. Ze bieden ook recreatie op stadsniveau. De groenpolen zijn met andere woorden de kapstokken van zowel de natuur- en bosstructuur als de recreatieve groenstructuur van Gent.

In deze actie gaan we in op de groenpolen als grote natuur- en bosgebieden. In actie 6 beschrijven we hoe ze ook grote parkgebieden worden.

Actie 14.1. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Gentbrugse Meersen

We maken een beheerplan op voor de hele groenpool en een inrichtingsplan voor het noordelijke deel. Dit wordt begeleid door een nieuwe beheercommissie (zie ook actie 7.1).

In het zuidelijke deel van de Gentbrugse Meersen planten we 3 hectare bijkomend bos aan.

In het noordelijke deel zal er uiteindelijk plaats zijn voor ongeveer 20 hectare nieuw bos en 65 hectare natuur. Na opmaak van het inrichtings- en beheerplan kunnen de natuur- en bosontwikkeling gefaseerd van start gaan op de gronden die eigendom zijn van de Stad of Natuurpunt.

Samen met Natuurpunt zetten we verder in op de verwerving van de resterende percelen van het noordelijke deel.

Met de Vlaamse overheid ontwikkelen we de Schelde tussen Gentbrugge en Melle verder tot het Gentse Zwin. Het voorkomen van wateroverlast en het waarderen van de unieke getijdennatuur zijn daarbij belangrijke doelstellingen. Een doordachte inrichting van de Scheldemeander moet ook een duurzame oplossing bieden voor de knijtenproblematiek. In afwachting van de eigenlijke inrichting, zoeken we met de Vlaamse overheid naar oplossingen op korte en middellange termijn.

In het kader van het Sigmaplans worden door de Stad Gent en De Vlaamse Waterweg, in een samenwerkingsovereenkomst, enkele meerwaardeprojecten uitgewerkt, ook voor de Gentbrugse Meersen. In die context onderzoeken we samen met De Vlaamse Waterweg onder andere of de

Gentbrugse Meersen kunnen vernat worden met scheldewater en er komt een fiets- en voetgangersbrug ter hoogte van de groenpool Gentbrugse Meersen – Damvallei.

Actie 14.2. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Parkbos

De ontwikkeling van de groenpool Parkbos wordt gecoördineerd door de gouverneur. Naast de Stad Gent zijn ook De Pinte, Sint-Martens-Latem en de Vlaamse overheid partners. Met een nieuwe overeenkomst zetten we de samenwerking intensief verder. Nu de meeste verwervingen en inrichtingswerken afgerond of lopende zijn, maken we in deze legislatuur afspraken over beheer en taakverdeling. Er komt ook een beheercommissie, waar de Stad deel van zal uitmaken.

De Stad Gent staat in voor de herinrichting van het Maaltebruggepark tot portaal en voor het inrichten van het 'Zwijntjesbos' (zie actie 7.2). Het Zwijntjesbos krijgt een belangrijke recreatieve functie als speelbos en zal daarnaast ook goed zijn voor 17 hectare bijkomend bos. Een deel daarvan wordt aangeplant als geboortebos. We maken er een natuurbeheerplan voor op.

In een aantal deelprojecten zijn andere partners de trekker, maar neemt ook de Stad een rol op:

- > De Vlaamse overheid zal ten zuiden en westen van het Domein De Ghellinck 10 hectare bebossen. Ze maakt een ontwerp op om de tuin van het kasteel open te stellen. Door de aanwezigheid van munitie is het niet mogelijk om het waardevolle bos helemaal toegankelijk te maken. We onderzoeken als Stad wel of we een doorsteek van het kasteel naar de Gebuurtestraat munitievrij kunnen maken en openstellen.
- > Binnen het gebied van de ruilverkaveling Schelde-Leie komen er kleine landschapselementen, bufferzones en een herschikking van de agrarische structuur. Verder worden nieuwe trage wegen aangelegd. En 2 fietspaden, namelijk van de Putstraat naar de Kortrijksesteenweg en van de Grote Steenweg Noord door het deelgebied Rijvissche naar de Oude Spoorweg.
- > Natuurpunt zal het gebied Rijvissche aankopen en ontwikkelen volgens de afgesproken landschapsvisie. De Vlaamse Landmaatschappij richt de fietsas in en de Stad Gent legt een speelbos van 1 hectare aan.

Actie 14.3. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Vinderhoutse Bossen

De Vlaamse overheid coördineert de ontwikkeling van de Vinderhoutse Bossen. De Stad Gent en Natuurpunt zetten er mee hun schouders onder. Samen verwierven we al heel wat gronden die de volgende jaren een natuurinrichting krijgen of bebost worden.

Zo zal de Vlaamse overheid in deze legislatuur 28 hectare bos aanplanten in de groenpool. Een deel daarvan planten we samen met Gentse ouders aan als geboortebos.

De Stad Gent plant ook 1 hectare speelbos aan in het Portaal De Campagne.

Met alle partners worden beheerafspraken en beheerplannen gemaakt voor de hele groenpool.

Verder engageren we ons in de recreatieve inrichting van de groenpool (zie actie 6.3).

Actie 14.4. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Oud Vliegveld

De groenpool Oud Vliegveld bestaat voor een groot deel uit voormalige zandwinningsputten die worden opgevuld. Intussen wordt voor de verschillende deelgebieden een ontwerp uitgetekend, gebaseerd op de landschapsvisie voor de hele groenpool. In een eerste fase richten we samen met de Vlaamse overheid een portaal of toegangszone in met avontuurlijke en natuurlijke speelzone (zie actie 7.4).

In de latere fases zal de Vlaamse overheid instaan voor bijkomende bos- en natuurinrichting. De timing is afhankelijk van de verdere opvulling van de putten en daarmee gepaard gaande garanties voor de veiligheid. Op Gents grondgebied komt er ongeveer 1,5 hectare bos bij.

Actie 14.5. Realiseren van natuur en bos in de groenpool Bourgoyen - Malem - Blaarmeersen - Sneppemeersen

Binnen deze vijfde groenpool heeft elk deelgebied zijn eigen accenten. Hier gaan we in op de natuur- en bosfunctie. De recreatieve functie komt aan bod in actie 7.5.

De **Bourgoyen-Ossemeersen** blijft een grote natte natuurkern. Hier voeren we het beheer en de beheermaatregelen van het goedgekeurde natuur- en landschapsbeheerplan verder uit. Een van die maatregelen was het rooien van het Valkenhuisbos begin 2019 en de compensatiebebossing aan de rand van het gebied. In totaal komt er zo netto 3,8 hectare bos bij. Daarnaast wordt een subsidie-dossier voor het afgraven van de belt van de Valkenhuisweg voorbereid. De effectieve werken zullen na 2024 plaatsvinden.

Ook Natuurpunt en de Vlaamse overheid zijn eigenaar en beheerder in de Bourgoyen. Een gezamenlijke beheercommissie, waarin ook experts van de UGent en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek zetelen, volgt het beheer op.

Malem en Park Halfweg vormen enerzijds het scharniergebied tussen de Blaarmeersen en de Bourgoyen-Ossemeersen en anderzijds de aansluiting met het openruimtegebied van Drongen en de Leie. De Vlaamse overheid legde net het Park Halfweg aan en zorgde zo voor ongeveer 3,5 hectare bijkomend bos. De Stad voert er een natuurvriendelijk beheer. Natuurpunt is eigenaar en beheerder van de Malemmeersen.

De **Sneppemeersen** krijgen met het RUP Groen een natuurbestemming (zie actie 12). Begin 2019 kochten we enkele gronden aan, die nu ontruimd worden. Een deel van de Sneppemeersen is al bos of natuurgebied. In deze legislatuur kunnen we hier ongeveer 2 hectare nieuw bos realiseren. Met open zones en recreatieve paden zal het ook toegankelijk en recreatief aantrekkelijk worden.

Actie 15. Realiseren van Koppelingsgebieden in de kanaalzone

De koppelingsgebieden in de haven moeten een buffer vormen tussen de woongebieden en de industrie. Ze hebben vaak al een waardevolle natuurkern en krijgen er dikwijls een park bij. De Vlaamse Landmaatschappij coördineert de inrichting. We werken er als Stad actief aan mee.

Tijdens de legislatuur 2019-2024 wordt aan 3 koppelingsgebieden gewerkt. In totaal komt er op Gents grondgebied ongeveer 7 hectare bos bij.

In het deelgebied **Doornzele-Kanaalzijde** openden we begin 2019 al een eerste park. Een tweede met bos, speelzone en fietspad wordt verder uitgewerkt. Ze hebben een bufferende functie voor de woonkernen Ter Donk en Doornzele.

Ook voor **Rieme-Zuid en Doornzele-Noord** worden parken en groengebieden met bufferende functie voor de woonkernen aangelegd. Een eerste fase is afgewerkt, een tweede fase is in uitvoering en zal af zijn in 2019-2020.

Ten slotte komt er ook een koppelingsgebied met park in **Rieme-Oost**.

Actie 16. Realiseren van natuurcompensatie in de Moervaartvallei

Het openruimteproject Moervaartvallei is eind 2016 erkend als strategisch project in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Binnen dit openruimteproject zal de natuurcompensatie van de Haven van Gent gerealiseerd worden via het instrument Landinrichting van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

In een raamovereenkomst maakten de verschillende overheids- en private partners afspraken over de engagementen en financiële inspanningen die ze zullen leveren voor de realisatie van de natuurcompensatie in de Moervaartvallei.

De eigenlijke natuurcompensatie wordt gerealiseerd van 2020 tot 2042. De Stad zal in specifieke deelgebieden instaan voor verwerving en beheer.

5. Meer groen voor een klimaatrobuust Gent

De Stad Gent ondertekende op 16 oktober 2014 als een van de eerste steden in Vlaanderen het Europese Burgemeestersconvenant Mayors Adapt. Dit initiatief wil steden stimuleren een lokale klimaatadaptatiestrategie en actieplan uit te werken. Met lokale maatregelen voor de aanpassing van de stedelijke omgeving aan de klimaatverandering. Op deze manier maakt de Stad Gent werk van de uitbouw van een klimaatrobuuste stad en draagt ze bij aan de Europese doelstelling voor het creëren van een klimaatbestendig Europa.

Meer groen en natuur in de stad zorgt voor een klimaatrobuuste stad. Dit wil zeggen dat we beter aangepast zijn aan het veranderende klimaat, met hittegolven, droogte en hevige regenbuien met wateroverlast. Er is ook een positief effect op luchtvervuiling, geluidshinder en het algemeen welbevinden van de bewoners. Kortom: de klimaatrobuuste stad is **een leefbare, gezonde en aangename stad**.

Hoewel de aanleg van nieuwe grote en kleine parken en de realisatie van meer natuur en bos stuk voor stuk bijdragen aan een klimaatrobuust Gent, ondernemen we nog specifieke acties voor een toekomstgerichte stad. We zetten in op de realisatie van de groenklimaatassen, kwalitatieve vergroening na ontharding en verticaal groen. In parken integreren we waar mogelijk water in het ontwerp en brengen we de bezoeker dichterbij water. Deze acties kaderen in de uitvoering van de visie die werd vastgelegd in het Gentse Klimaatadaptatieplan 2016-2019. We werken samen met met schepenen Heyse, bevoegd voor Klimaat, schepenen Watteeuw, bevoegd voor Publieke Ruimte en alle betrokken stadsdiensten.

Actie 17. Realiseren van de groenklimaatassen

Groenklimaatassen vormen een recreatieve, ecologische en landschappelijke verbinding tussen het buitengebied en het stadscentrum. Ze brengen het groen tot diep in de stad, zorgen voor verkoeling en verluchting, temperen het hitte-eilandeffect en gaan wateroverlast en verdroging tegen. Daarnaast hebben ze een belangrijke functie als natuurverbinding, zowel voor fauna als flora. Ook voor fietsers en wandelaars zijn ze comfortabel en aangenaam. De Stad Gent tekende **acht groenklimaatassen** uit, waar ook de groenpolen langs liggen.

De afgelopen jaren kregen de groenklimaatassen steeds meer vorm door gefragmenteerde acties en projecten. Hierdoor verschillen ze sterk qua uitvoeringsgraad en zijn ze weinig herkenbaar. We werken nu aan een gedragen ruimtelijke visie voor de groenklimaatassen. Realistisch en op maat van elke groenklimaatas en rekening houdend met de ambities vanuit natuur, klimaat, mobiliteit, recreatie en water. We maken een **structuurschets** op voor elk van de 8 groenklimaatassen en koppelen daaraan een uitvoeringsstrategie voor de realisatie van de assen tijdens deze en volgende legislaturen. We zetten in op participatie en communicatie om burgers, middenveld en private actoren maximaal te activeren bij de realisatie ervan.

Naast dit traject van visievorming zetten we, in samenwerking met de bevoegde schepenen voor Mobiliteit, Publieke Ruimte en Stedenbouw, voor Milieu en Klimaat en voor Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Planning, in op **concrete realisaties** langs (vooral) Groenklimaatas 4, het Westeringsspoor en De Pintelaan.

Voor diverse gebieden langs een groenklimaatas worden **masterplannen** opgemaakt. In die masterplannen nemen we de ontwikkelingsrichtlijnen op die we voor de groenklimaatassen uitwerken. Op die manier geven we via onderhandeling en advisering uitvoering aan de groenklimaatassen.

Wanneer er zich opportuniteiten voordoen langs groenklimaatassen proberen we hierop in te spelen. We waken erover dat nieuwe projecten in de stad geen hypotheek leggen op de verdere ontwikkeling van de groenklimaatassen.

De Stad Gent krijgt hiervoor Europese subsidie in het kader van het Interreg Noordzee Regio project 'Blue Green Infrastructure through Social Innovation' (BEGIN).

Actie 18. Opmaak van ontwerprichtlijnen voor ontharding en vergroening

Om meer samenhang te brengen in de inrichting van haar publieke ruimte, heeft de Stad Gent het **Integraal Plan Openbaar Domein** (kortweg IPOD) ontwikkeld. De richtlijnen zijn een handleiding voor elke ontwerper van projecten in de publieke ruimte in Gent. In 2019 werd de opmaak van de 4de IPOD opgestart, waarin onze **toekomstvisie voor een klimaatrobuust openbaar domein** wordt beschreven. De Stad Gent maakt plannen voor de toekomst en wil zich aanpassen aan het veranderende klimaat door in te zetten op groen en water in de stad, door verharding weg te werken, water vast te houden en te laten infiltreren. Stuk voor stuk maatregelen waarmee we niet alleen aan de toekomst werken maar ook vandaag een aangename, leefbare, gezonde en veilige stad creëren voor onze inwoners en onze bedrijven. Hiermee geven we ook uitvoering aan de visie die vastgelegd werd in het Gentse Klimaatadaptatieplan 2016-2019.

Naast een toekomstvisie, zal de 4de IPOD ook een instrument zijn om een consequent beleid voor het gebruik van groen- en waterelementen in het Gentse openbaar domein te organiseren. Hiervoor ontwikkelen we **ontwerpfiches en een beslissingskader voor het optimaal inzetten van groen- en**

waterelementen in de stad, rekening houdend met zowel de kost van aanleg en beheer als het effect op klimaat en milieu.

We nemen de opmerking van de Minaraad mee om met de toenemende klimaatverandering te kiezen voor boomsoorten die voldoende bestand zijn tegen hitte en droogte. De Minaraad en de Gentenaars drukken ook hun bezorgdheid uit over de overlevingskansen van (straat)bomen bij droogte en pleiten onder andere voor grotere boomspiegels.

*Samen met schepen Watteeuw nemen we verder ook de vragen van de Minaraad en het debat-
cafe ter harte om voldoende aandacht te besteden aan wadi's, beken en waterelementen als
milderende factoren tegen het hitte-eilandeffect.*

Actie 19. Kwalitatief vergroenen van het straatbeeld

Een groene straat is een aangename straat. Meer groen in straten en op pleinen biedt niet alleen een meerwaarde voor recreatie, landschap en ecologie. Het wapent de stad ook beter tegen het veranderende klimaat. Helaas is de ruimte voor groen in het straatbeeld relatief beperkt, daarom zet de Stad Gent resoluut in op ontharden om vervolgens kwalitatief te vergroenen. De Wegendienst en Groendienst werken daaraan nauw samen. De grote mate van verharding in steden is immers de belangrijkste oorzaak van het hitte-eilandeffect en een verstoorde waterhuishouding. Waar mogelijk realiseren we een afname van de verhardingsgraad.

We creëren bijkomende groenzones door aanzienlijk te ontharden op bijvoorbeeld:

- > Paul de Smet de Naeyerpark (1.500 m² ontharding)
- > Fruitgaard XL - Maaseikplein fase 2 (bijkomende ontharding van 1.258 m²)
- > Meibloemsite (5.000 m² ontharding)
- > Hal 6 Citadelpark (3.500 m² ontharding)
- > Vogelenzangpark (380 m² ontharding)

De inrichting van deze nieuwe groenzones wordt gestuurd door de noden in de buurt en komt tot stand in nauw overleg met de buurtbewoners of gebruikers.

Bijkomende vergroening van het straatbeeld komt op verschillende manieren tot stand:

- > heraanleg van parken
- > heraanleg van voetpaden of wegenis waar overmaat aan verharding weg kan
- > aanleggen van ruime boomspiegels
- > herinrichting van openbaar domein rondom woonprojecten of dorpskernen, ...

Op de volgende locaties wordt na ontharding (door de Wegendienst) bijkomende vergroening voorzien of onderzocht: Oostakkerdorp, Abrikoosstraat, Groene Briel, Sint-Baafsdorp, Bij Sint-Jacobs, Bij-lokehof, Heilig Hartplein, Hippodroomlaan, Francois van Impelaan, Sint-Lievenspoorstraat, Sint-Amandsplein. Waar randvoorwaarden dit toelaten, worden ook spelprykkels voorzien bij dit soort heraanleg.

De Jeugdraad vraagt uitdrukkelijk om niet alleen voor parken en groenpolen te zorgen, maar ook voor meer groen en verkoeling in straten en op pleinen.

We verliezen ook de grotere assen in de stad niet uit het oog. Hier maken we samen werk van vergroening door de aanleg van geveltuinen te stimuleren.

Op vraag van de Minaraad en samen met schepen Watteeuw proberen we in een proefproject het principe uit waarbij standaard een geveltuin wordt aangelegd tenzij de bewoner aangeeft dat hij dit niet wil.

Bomen spelen een cruciale rol in een gezonde stad. We planten daarom in deze legislatuur 150.000 extra bomen aan in bossen, parken en straten. We stimuleren Gentenaars om mee op de kar te springen door de groepsaankopen van de Provincie Oost-Vlaanderen en Natuurpunt te ondersteunen en promoten of door zelf een groepsaankoop te organiseren.

Actie 20. Duurzame groene gevels

Verticaal groen, gevelgroen, groenslingers en groendaken dragen bij tot een klimaatadaptieve en aangename stad. Ze verkoelen, zorgen voor een betere thermische isolatie van gebouwen, zuiveren vervuilde stadslucht omdat ze fijn stof filteren, zijn inzetbaar in smalle straten waar geen ruimte is voor bomen, brengen bijkomend groen en natuur in de stad, verfraaien de stad en dragen bij aan een gezonde, aangename leefomgeving.

We zetten in op behoud en actief beheer van alle bestaande groene gevels en klimplanten op het openbaar domein. We hebben vooral aandacht voor wintergroene klimopgevels omwille van hun belang voor de natuur: ze huisvesten en voeden niet enkel insecten, maar ook insectenetters zoals vogels en vleermuizen. We streven naar een **realisatie van 1.500 m² gevelgroen per jaar, op eigen muren en gebouwen of op private gevels palend aan het openbaar domein**. De focus ligt daarbij op de volledige binnenstad en de kernstad. Omdat hier minder ruimte is voor bijvoorbeeld (grote) bomen en vanuit de visie dat je vanop elke locatie zicht zou moeten hebben op groen. Op deze manier bouwen we, op een beperkte oppervlakte, het groen fijnmazig netwerk verder uit.

Daarnaast blijven we ook actief inzetten op de **promotie van verticaal groen en natuurinclusief bouwen bij private partners en bewoners**. We geven advies over gevelgroen en realiseren groenslingers tussen private woningen (zie ook actie 4).

Actie 21. Realiseren van groene oevers en eilanden

De waterlopen in Gent verbinden het buitengebied met de binnenstad en zorgen voor een verkoelend effect. Niet voor niets volgen veel groenklimaatassen de loop van het water. Om het groene karakter van de Gentse waterlopen te versterken leggen we groene oevers en eilanden aan. In de gezamenlijke beleidsvisie 'Water in de stad' van de Stad Gent en De Vlaamse Waterweg werden al een aantal locaties vastgelegd waar groene oevers kunnen worden ingericht. Van de Lieve zijn wij als Stad zelf beheerder en maken we verder werk van vergroening van de oevers. Ook voor een aantal vijvers zal vergroening en duurzame inrichting van oevers bijdragen tot het versterken van het groene karakter en de klimaatrobustheid van de stad.

Actie 22. Bodem en ecohydrologie als harde randvoorwaarden bij projectontwikkeling

De bodem is zeer waardevol maar helaas ook heel kwetsbaar. In Gent beschikken we over heel waardevolle bodems die – wanneer ze niet verstoord worden – ruimte bieden aan streekeigen en waardevolle natuur. Voorkomen is beter dan genezen. Bodemvorming en herstel zijn zeer trage processen. Het is dus aangeraden om voorzichtig om te gaan met bodems en onder andere bij bouwprojecten doordacht te werk te gaan bij bodemverzet of verharding. Ook ingrepen zoals watertafelverlaging kunnen ingrijpende gevolgen hebben op een bodem.

Daarom werkt de Stad Gent verder aan de opmaak van een **bodemwaarderingskaart** totdat deze gebiedsdekkend is. De kaart geeft een overzicht van nog bestaande (relicten van) waardevolle en zeer waardevolle bodems. Wanneer een project of nieuwe ontwikkeling binnen een gebied met een zeer waardevolle bodem valt, willen we verstoring (vergraving of bebouwing) in eerste instantie uitsluiten. Binnen een gebied met waardevolle bodems is verder onderzoek nodig en streven we maximaal behoud na zonder de bestemming onmogelijk te maken. Voor waardevolle sites die niet beschermd kunnen worden, worden voorstellen geformuleerd voor het documenteren en archiveren ervan.

Naast zorg voor waardevolle bodems, is aandacht voor ecohydrologie essentieel als we duurzame projecten willen realiseren. De Stad Gent ontwikkelt een **adviseringskader voor projectontwikkeling**. De gebiedsdekkende bodemwaarderingskaart is hiervoor een belangrijk instrument. Het is een inputkaart voor onderzoek naar droogte en grondwatergevoeligheid van groen en natuur.

6. Kwaliteitsvol beheer

Een mooie tuin verdient goed onderhoud. In alle parken en openbaar groen doen we aan ‘harmoonisch park- en groenbeheer’. Efficiënt parkbeheer is een ontwerpparameter. We nemen maatregelen voor mensen, voor natuur en voor het milieu. We zorgen ervoor dat de medewerkers van de Groendienst dit in goede omstandigheden kunnen doen. Zo krijgen we parken die duurzaam zijn en dus ook in de toekomst blijven bestaan, die divers zijn en dus aantrekkelijk voor veel mensen, en die dynamisch kunnen evolueren in de tijd.

Op voorstel van de Minaraad en diverse Gentenaars zetten we actiever in op communicatie en motiveren van onze keuzes. Zo hopen we ook de Gentenaar warm te maken voor een (iets) wildere en gezonde stad. We delen onze tips en expertise op de website en met bewonersgroepen die hiermee aan de slag willen.

We monitoren ons beheer en sturen bij waar nodig. We volgen de veranderingen in de oppervlakte en de kwaliteit van de natuur nauwlettend op. En we nemen maatregelen voor specifieke planten en dieren. We dragen zorg voor onze bomen en planten er systematisch bij aan.

Ten slotte rollen we ook een nieuw digitaal beheersysteem uit. Daarin is alle openbaar groen grondig in kaart gebracht. Het systeem biedt een schat aan informatie en is een handige tool om het beheer te plannen en prioriteiten te stellen.

Actie 23. Monitoren van de oppervlakte en kwaliteit van de natuur

We monitoren veranderingen in vegetaties en volgen de evolutie in natuur- en boswaarden op. Dat doen we door om de 5 jaar de Biologische Waarderingskaart voor het volledige grondgebied te actualiseren (de volgende keer in 2020).

Op basis van de resultaten formuleren we **aandachtpunten voor het natuur- en groenbeleid**. Zo zetten we maximaal in op het beschermen van (zeer waardevolle) natuur (zie ook actie 12). Als het verdwijnen ervan onvermijdelijk is, compenseren we de natuur zo duurzaam mogelijk met aangroei elders, zoals in de groenpolen (zie actie 14). We zetten er ook op in om de ‘tijdelijke’ natuur, die ontstaat op terreinen die in de toekomst een andere bestemming krijgen, zo lang mogelijk te behouden en een gepast beheer te geven. De Stad Gent zet ook in op spontane bebossing. We streven naar een bosindex van 8 % of 1.260 ha effectief bos tegen ten laatste 2030. Deze legislatuur streven we naar minstens 90 ha extra bos op Gents grondgebied.

Actie 24. Acties voor fauna en flora en Gentenaars laten kennismaken met de soorten in de stad

Met het soortenplan inventariseren we voor welke soorten planten en dieren we bijkomend actie moeten ondernemen. Meer dan 90 prioritaire soorten zijn belangrijk in en voor Gent, gaande van **lieveheersbeestjes tot ijsvogels**. Maar ook de **dwergmuis, rosse vleermuis, Duits viltkruid, muurplanten en varensorten** horen daarbij. **Voor deze soorten wordt de volgende jaren een actieplan uitgewerkt.**

We gebruiken het soortenplan als input voor het beheer en de inrichting van gebieden. Voor gebieden die de Stad niet beheert, gaan we in dialoog met de eigenaars (UGent, NMBS, Infrabel, De Vlaamse Waterweg, Agentschap Wegen en Verkeer, North Sea Port, andere private bedrijven, ...) over welke acties zij concreet kunnen ondernemen voor de natuur op hun terrein.

Voor de groenpolen en aaneengesloten buitengebieden bepalen we de doelsoorten zodat we aangepaste acties kunnen opzetten. We verbinden het groen richting binnenstad door het aanleggen en behouden van water en groene oevers (Ledebergse Scheldemeander, Leie, ...) en bermen (R4, spoorwegassen Noord-Zuid, ...) en door het oplossen van hiaten tussen groenzones (Leievallei, Scheldevallei, groenpolen, ...). We zetten in op behoud en creatie van muur- en klimopvegetaties, veteranobomenbeheer, behoud en creatie van houtkanten, trage wegen en grachten in de buitengebieden, behoud en creatie van hagen en heggen in de bebouwde omgeving. Dit zijn immers allemaal locaties (of habitats) waar prioritaire soorten goed gedijen en een goede verblijf- of voedselplaats vinden.

We promoten natuurinclusief bouwen, een vorm van duurzaam bouwen waardoor een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden. Dit doen we in eigen en externe bouwprojecten. Bestaande natuurelementen in het stedelijk weefsel worden maximaal geïntegreerd in elk bouwproject.

We zetten niet alleen in op monitoring en uitwerking van acties voor de Gentse (symbool)soorten, maar ook op communicatie. Onbekend maakt onbemind. Om het draagvlak voor natuur, wilde

Natuurpunt ziet veel potentieel in (wijkgerichte) communicatie over het soortenplan en sensibilisatie. We gaan hiervoor een samenwerking met hen aan.

dieren en planten te vergroten, willen we Gentenaars goed informeren, sensibiliseren en mee betrekken. Hiervoor werken we samen met Natuurpunt. We voorzien acties om de aanwezige soorten in beeld te brengen, onder andere via samenwerking rond monitoring en deelname aan meetnetten. Zo krijgen we een beter beeld van de aanwezige soorten en kunnen we toekomstige acties hierop afstemmen.

We zetten ook in op het correct informeren van burgers over voor- en nadelen en acties die ze zelf kunnen ondernemen voor wilde dieren en om eventuele schade te vermijden. Via dergelijke campagnes kunnen we voorkomen dat burgers de politie bellen wanneer ze bijvoorbeeld een vos in hun tuin zien, maar ook vermijden dat hun kippen worden opgegeten.

Die actie sluit aan bij het concept 'dierschap', waarnaar ook verwezen wordt in de beleidsnota Dierenbeleid van schepen Heyse. Die term verwijst naar de ambitie om de mens en wilde dieren in harmonie te laten samenleven, ook in meer verstedelijkte gebieden. We willen de soorten die in de Gentse natuur voorkomen en de behoefte van mensen om dieren te zien en te beleven verbinden met elkaar. We doen dit door speciale ingrepen om soorten zichtbaar te maken. Of door campagnes over soorten op te zetten. Belangrijk is dat we Gentenaars hierin een actieve rol geven (bijvoorbeeld spotten van soorten, meten, zelf meewerken aan acties, zelf inrichten,). Ook de volgende 2 acties sluiten hierbij aan.

Actie 25. Faciliteren van huisvesting voor wilde dieren

Binnen een stedelijke context waarin stadsvernieuwing een continu gegeven is en de groene ruimte schaars is, staat de huisvesting van wilde dieren onder druk. Om de aanwezige dieren te houden, moeten we voorzien in geschikte verblijfplekken, waar ze zich kunnen voortplanten en voldoende voedsel vinden. Ook nieuwe soorten kunnen aangetrokken worden en blijven. Het faciliteren van huisvesting voor wilde dieren op Gents grondgebied maakt de dieren in veel gevallen ook zichtbaarder voor de bewoners, waardoor de band tussen mens en dier sterker wordt (dierschap).

We zetten hierbij vooral in op de huisvesting voor vleermuizen en vogels (kerkuil, steenuil, slechtvalk, gierzwaluw, visdiefelandjes, ...) en kennisopbouw rond natuurinclusief bouwen. Via een Infopunt Dieren (een pagina op de stadswebsite waar alle informatie rond dieren verzameld wordt, zie ook de beleidsnota Dierenbeleid) willen we de nodige informatie ontsluiten om Gentenaars te sensibiliseren en stimuleren om ook hun eigen tuin aantrekkelijk te maken voor wilde dieren en insecten.

Actie 26. Reduceren van dierlijke verkeersslachtoffers door de aanpak van probleemlocaties

In opdracht van de Vlaamse overheid voert Natuurpunt een onderzoek uit naar dierlijke verkeersslachtoffers in Vlaanderen ('Registratie van faunaslachtoffers in het verkeer 2018-2020'). Aan deze actie kunnen zowel de Stad als burgers meewerken door dierlijke verkeersslachtoffers (gewond of dood) te melden op de website www.dierenonderdewielen.be. De ingezamelde kennis laat toe om probleemlocaties te identificeren.

Om deze problematiek te objectiveren, willen we nagaan of deze op de gekende locaties nog actueel is. Dit doen we aan de hand van [analyse van de meldingen](#) op de bovenvermelde website. Maar ook door eigen monitoring via het plaatsen van wildcamera's (inventarisatiefase) bij oversteekplaatsen. We denken hierbij aan de volgende locaties: Stadsbos Zwijnaarde, Heistraat, Schuurstraat, Gaverlandstraat (Baarle), Beekstraat, Drongensesteenweg, ...

We onderzoeken hoe we, op [locaties die gevaarlijk zijn voor dieren](#), in de (verkeers)infrastructuur kunnen ingrijpen om dierenlevens te sparen. Dit gebeurt in samenwerking met schepen Watteuw, bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, schepen Heyse, bevoegd voor Dierenwelzijn en de betrokken stadsdiensten. Vaak zijn eenvoudige ingrepen aan de infrastructuur voldoende om een groot verschil voor de dieren te maken. Voorbeelden van concrete acties zijn onder andere het overzetten van padden, het plaatsen van verkeersborden, het veranderen van de weginfrastructuur of het aanleggen van eco-infrastructuur zoals eekhoornbruggen.

Actie 27. Aandacht voor bomen, ons groene 'erfgoed'

We doen een inhaalbeweging in het algemene beheer van ons Gentse bomenbestand. Het aantal straatbomen is de afgelopen legislatuur met 4 % gestegen, het aantal grote bomen (met een omtrek van meer dan 1 m) steeg zelfs met 30 %. Vanzelfsprekend is hierdoor ook een verhoogde aandacht voor het onderhoud van straatbomen nodig en moet de veiligheid van toegankelijke bossen permanent opgevolgd worden.

Actie 28. Beheren met een langetermijnvisie: opmaak van beheerplannen

We ontwerpen en beheren alle openbaar groen volgens de principes van het harmonisch park- en groenbeheer. Dat betekent dat we veel aandacht geven aan de mens, de natuur en het milieu. We zorgen zo voor duurzame, diverse en dynamische parken.

Hoe we dat concreet waarmaken in een park, beschrijven we in een beheerplan. Het beheerplan geeft onze visie en de richtlijnen voor het beheer doorheen de tijd.

Voor elk groengebied groter dan 1 ha wordt een beheerplan opgesteld. We streven ernaar om tegen het einde van de legislatuur voor al onze groenzones groter dan 1 ha een beheerplan te hebben. Ook voor parken kleiner dan 1 ha maar met erfgoedwaarde kan een beheerplan opgesteld worden.

Waar dat wenselijk is, streven we naar een geïntegreerd beheerplan, waar zowel natuurwaarden als erfgoedwaarden aan bod komen.

Actie 29: Inzetten op netheid

Een goed onderhoud en nette parken dragen sterk bij aan de belevingswaarde. Netheid is bij uitstek een zaak waar we als Stad én burgers met vereende krachten werk van moeten maken. De Stad neemt een regisserende rol op, maakt met de verschillende partners duidelijke afspraken en zet met hen campagnes op om draagvlak te creëren voor een gezamenlijk engagement voor een nette stad. De beleidsnota 'Samen voor Proper Gent 2020-2025' van schepen Van Braeckvelt beschrijft in detail welke acties daartoe ondernomen worden.

In haar memorandum hecht de Seniorenraad veel belang aan de netheid van de publieke ruimte. Die speelt ook een rol in het voorkomen van ongevallen en het garanderen van de veiligheid.

In het openbaar groen streven we een goed evenwicht na tussen belevingswaarde en een natuur- en milieuvriendelijk beheer. We zetten in op eigenaarschap van de parken door het samenbrengen van parkgebruikers en onderhoudsmedewerkers van de Groendienst en andere diensten (IVAGO, ...). IVAGO vervangt systematisch de afvalkorven door nieuwe grotere vuilnisbakken. Daar is ook een asbak in opgenomen.

Ten slotte zetten we ook in op toezicht in de grote groengebieden door 2 gemeenschapswachten-vaststellers. Zij helpen waken over een goed evenwicht tussen de verschillende gebruikers van ons openbaar groen en gaan overlast en vandalisme tegen.

Actie 30. Optimaliseren van het beheer via een digitaal beheersysteem

De oppervlakte te beheren groen stijgt jaarlijks en de natuur wijzigt door de klimaatverandering. De seizoenen vervagen en het groeiseizoen wordt steeds langer. Dit alles brengt grote uitdagingen en meerkosten mee voor een goed onderhoud.

De Stad Gent zet continu in op het optimaliseren van het beheer van het openbaar groen. Van de kleinste straattuin tot groenpool: we willen dat het groen voldoet aan de vooropgestelde beeldkwaliteit. We vinden een ecologisch beheer belangrijk. Waar mogelijk laten we de natuur zijn gang gaan en geven we de planten die het best geschikt zijn voor de locatie de kans om verder uit te groeien. Extensieve grasterreinen met bloemen en massieven van bloeiende vaste planten vormen een belangrijke voedsel- en verblijfplaats voor insecten en andere dieren. Daarnaast houden ze ook de bodem vochtiger en gezonder dan een netjes geharkte en gewiede naakte bodem. We zoeken daarbij een evenwicht tussen een zo ecologisch mogelijk beheer en, zeker voor straatgroen en parken, een net eindbeeld.

Om dit beheer goed te organiseren en de beschikbare mensen en middelen optimaal in te zetten, werd in 2017 gestart met de uitwerking van een digitaal beheersysteem. In deze legislatuur wordt het systeem in de praktijk uitgerold. Dankzij het digitale systeem zijn alle groenelementen in de stad volledig in kaart gebracht. Dit is niet alleen een schat aan informatie, maar laat ook toe om het werk beter te plannen en waar nodig prioriteiten te stellen.

In het kader van een verdere optimalisatie van het beheer zet de Stad ook in op de aankoop en het gebruik van machines en toestellen die enerzijds een ecologisch en (waar gewenst) extensief beheer toelaten en anderzijds streven naar betere (ergonomische) werkomstandigheden voor onze medewerkers.

Bijlagen

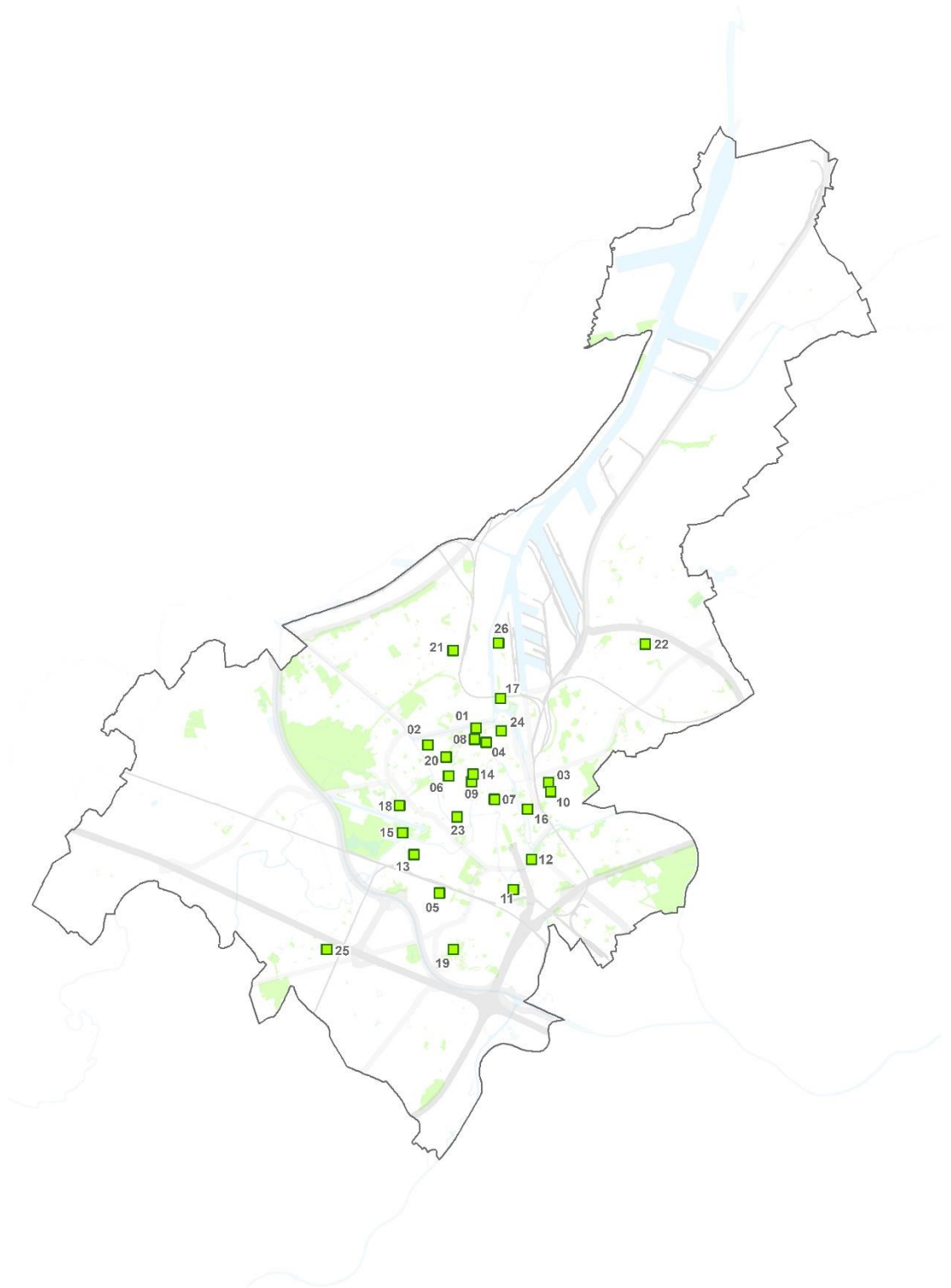
Overzichtskaart 1 bij actie 5. Inrichten en herinrichten van woongroen

Tot de grote projecten behoren:

1. aanleg van Maria Goretti
2. heraanleg en uitbreiding van El Paso (binnen stadsvernieuwingsproject Bruggen naar Rabot)
3. heraanleg van het park in de Wasstraat (binnen En Route)
4. heraanleg van het Tolhuispark
5. aanleg van het Reigerspark
6. heraanleg van de Begijnhofdries
7. heraanleg en uitbreiding van het Maaseikplein
8. heraanleg en uitbreiding van het Vogelenzangpark – Villa Voortman

Daarnaast staan op de planning:

9. Appelbrugparkje
10. Banierpark
11. Zuiderpoortpark
12. Cotton Island
13. Duifhuispark
14. Geldmunt
15. Groenzone hoogbouw Neermeerskaai – Nekkersberglaan
16. Koningin Astridpark
17. Makelaarspark
18. Malem-Landingsplein
19. Nieuw Gent woongroen aan de Kikvorsstraat
20. Omgeving Rabottorens
21. Rietedries
22. Schansakker
23. Stoppelstraat
24. Van Crombrughepark
25. Venneboswijk
26. Zachte-as Goedendagstraat

Overzichtskaart 2 bij actie 6. Inrichten en herinrichten van wijkparken

Aanleg nieuwe wijkparken ●

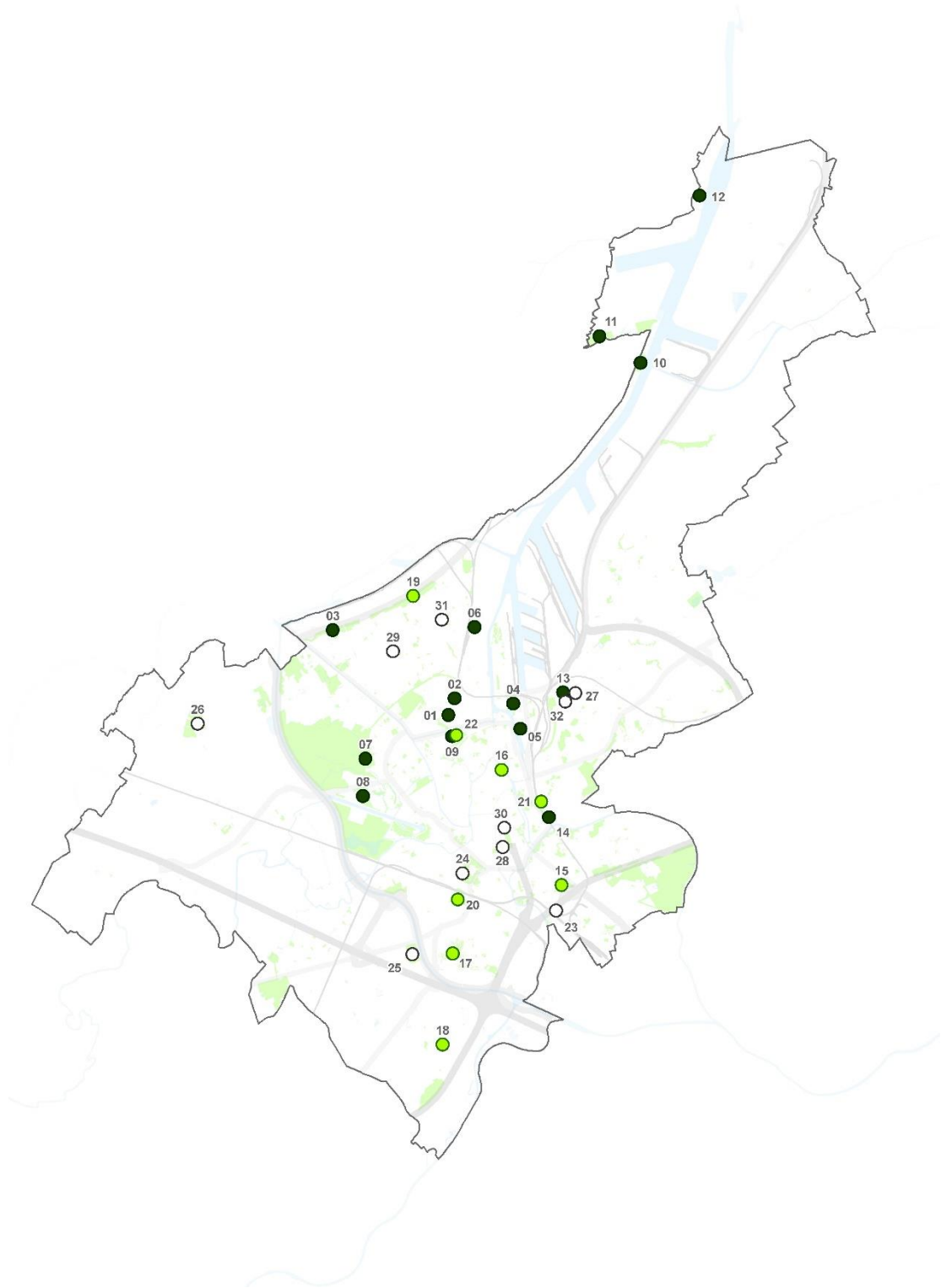
1. Bloemekenspark deel 2 - werknaam (stadsvernieuwingsproject Het Getouw) (1,9 ha)
2. Bloemekenspark deel 3 - werknaam (stadsvernieuwingsproject Het Getouw) (4,5 ha)
3. Vijfweegsepark (14,3 ha)
4. Kapitein Zeppospark (stadsvernieuwingsproject Oude Dokken) (2,8 ha)
5. Wijkpark Handelsdok-Oost (stadsvernieuwingsproject Oude Dokken) (1,3 ha)
6. Driemasterpark (1 ha)
7. Papiermolenpark (3 ha)
8. Park Halfweg (inrichting groenpool Bourgoyen – Halfweg – Blaarmeersen – Sneppemeersen) (12,7 ha)
9. Tondelierpark (1,8 ha)
10. Koppelingsgebied Doornzele - Kanaalzijde - deel 1
11. Koppelingsgebied Doornzele Noord - deel 2
12. Koppelingsgebied Rieme-Oost
13. Cirkelspark (0,4 ha + 2,6 ha)
14. Wolterspark (stadsvernieuwingsproject En Route) (0,7 ha+0,4 ha)

Uitbreiding en herinrichting van wijkparken ●

15. Park De Vijvers (stadsvernieuwingsproject Ledeberg Leeft) (4,6 ha + 1,1 ha)
16. Baudelohof (1,3 ha + 0,6 ha)
17. Centraal wijkpark Nieuw Gent (stadsvernieuwingsproject Nieuw Gent Vernieuwt) (3,5 ha + 0,6 ha)
18. Zonnebloempark (1,0 ha + 0,7 ha)
19. Uitbreiding Ter Durmenpark (+ 5,4 ha)
20. Paul de Smet de Naeyerpark (+ 0,2 ha)
21. Uitbreiding Bijgaardepark (+ 0,25 ha)
22. Uitbreiding Rabotpark (stadsvernieuwingsproject Bruggen naar Rabot) (+ 1,1 ha)

Opwaardering door herinrichting wijkparken ○

23. Adolf Papeleupark (stadsvernieuwingsproject Ledeberg Leeft)
24. Citadelpark – Circuit walk fase 1 (herwaardering Citadelpark)
25. Maaltebruggepark (inrichting groenpool Parkbos)
26. Landgoed De Campagne (inrichting groenpool Vinderhoutse Bossen)
27. Sleutelbloempark
28. Muinkpark
29. Domein Vyncke-Bovyn
30. Koning Albertpark
31. Vroonstalledries
32. La Sapinière

Overzichtskaart 3 bij acties 7 en 14. Inrichten van de groenpolen

